7.12.2021

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

Suomen Hypoteekkiyhdistys kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa lausuntopyynnöstä koskien valtioneuvoston selvitystä E 125/2021 vp (jäljempänä: ”valtioneuvoston selvitys”) komission pankkilainsäädäntöehdotuksesta Basel III -standardin täytäntöönpanosta, kestävyysriskien hallinnasta ja pankkivalvonnan kehittämisestä (jäljempänä: ”komission ehdotus”). Lausumme aiheesta kunnioittavasti seuraavan.

Taustaa

Luottolaitosten pääoma- ja likviditeettivaatimukset ovat kasvaneet merkittävästi kuluneen vuosikymmenen aikana. Uudet pääomavaatimukset ovat vaikuttaneet suhteellisesti eniten ns. standardimallia vakavaraisuuslaskennassa käyttäviin, Suomessa tyypillisesti pieniin luottolaitoksiin. Standardimallin konservatiivisen laskentamallin takia pienet luottolaitokset joutuvat varaamaan esimerkiksi asuntoluotoille huomattavasti suuremman määrän omia varoja kuin sisäisiä luottoluokituksia (ns. IRBA-malli) käyttävät, tyypillisesti suuremmat luottolaitokset. Pienten luottolaitosten mahdollisuudet lisätä pääomavaatimuksen täyttämisessä käytettävien omien varojen määrää erilaisilla pääomainstrumenteilla ovat suppeammat kuin suurilla: pienet kasvattavat omia varoja yksinkertaisimmillaan vain voittovarojen kerryttämisen kautta. Lisääntynyt sääntely on kasvattanut voimakkaasti myös luottolaitosten hallinnollista taakkaa ja IT-kustannuksia, joka sekin vaikuttaa suhteellisesti eniten pieniin luottolaitoksiin, joiden resurssit ovat rajatut.

Kommentit valtioneuvoston selvitykseen ja komission ehdotukseen

Suomen Hypoteekkiyhdistys tukee Basel III -uudistuksen yleisiä tavoitteita ja pitää komission ehdotusta siltä osin onnistuneena. Komission ehdotuksen päätavoitteena on rahoitusvakauden edistäminen. Eniten huomiota saanut muutos on output floor, jolla pyritään parantamaan vertailukelpoisuutta luottolaitosten vakavaraisuusluvuissa ja joka tasoittaa eri laskentamallien välisiä eroja. On hyvä ymmärtää, että tavoitteiden tasapuolistavan luonteen vuoksi ehdotettujen muutosten vaikutukset voivat olla pankkikohtaisesti hyvin erilaisia. *Pienen, standardimallia käyttävän ja matalariskiseen asuntoluototukseen erikoistuneen luottolaitoksen näkökulmasta muutos näyttää kokonaisuutena positiiviselta ja tasapuolistaa kilpailuedellytyksiä sekä edistää hajautuneisuutta ja monimuotoisuutta Suomen pankkisektorilla, joka on lähtökohdiltaan voimakkaasti keskittynyt.* Rahoitusvakauden edistäminen on erityisesti eurooppalaisesta näkökulmasta katsoen tärkeää, ja ehkäisee tarvetta turvautua yhteiseen kriisinratkaisurahastoon tai sitä täydentävään Euroopan vakausmekanismin yhteiseen varautumisjärjestelyyn, joka saattaa aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä vakausmaksuja myös suomalaisille pankeille. Suomen Hypoteekkiyhdistys on esimerkki pienestä, kriisinratkaisumenettelyiden ulkopuolelle rajatusta luottolaitoksesta, joka joutuu maksamaan vuosittain merkittävän osan tuloksestaan vakausmaksuna kriisinratkaisurahastoon, mutta ei saisi itse kriisitilanteessa minkäänlaista tukea kyseisestä rahastosta.

Pidämme tärkeänä, että komission ehdotuksessa on säilytetty suhteellisuusperiaatteen perustana oleva määritelmä ”pieni ja rakenteeltaan yksinkertainen laitos” ja että sen käyttöä laajennetaan muun

Suomen Hypoteekkiyhdistys
Y-TUNNUS 0116931-8

Suomen AsuntoHypoPankki Oy
Y-TUNNUS 0362481-2

PUHELIN (09) 228 361
FAKSI (09) 647 443
KÄYNTIOSOITE Yrjönkatu 9 a 00120 HELSINKI
KOTIPAIKKA Helsinki

muassa julkistamisvelvoitteiden kohdalla entisestään. Suhteellisuusperiaate on yksi EU-oikeuden perusperiaatteista. On välttämätöntä, että jatkuvasti monimutkaistuvassa sääntely-ympäristössä sovitetaan vaatimukset suhteellisesti oikealle ja riittävälle tasolle suhteessa luottolaitoksen kokoon ja merkittävyyteen. Tällä varmistetaan tasapuoliset kilpailuedellytykset ja estetään pankkisektorin liiallinen keskittyminen.

Komission ehdotus on asuntoluottojen standardimenetelmän kannalta suotuisa matalan luototusasteen luotonannolle, mikä *parantaa riskiherkkyyttä ja kannustaa vähäriskiseen luotonantoon*. Asuntoluototuksen kohdalla on otettava jatkossakin huomioon suomalaisen asuntorahoituksen erityispiirteet ja huolehdittava erityisesti siitä, että asunto-osakeyhtiöiden ja asunto-osakeyhtiöiden asuinkiinteistövakuudellisten vastuiden vakavaraisuuskohtelu ei kiristy. Suomen etuna on turvata asunto-osakeyhtiöiden edullinen rahoitus myös tulevaisuudessa, jotta omistusasunto-osakeyhtiöiden korjausrakentaminen turvataan koko maassa ja ikääntymisen ja ympäristötekijöiden tuomiin haasteisiin pystytään vastaamaan. Siksi pidämme tervetulleena, että komission ehdotuksessa on säilytetty SME-kerroin nykyisessä muodossaan, ja että uusi SME-määritelmä on nykyisen käytännön mukainen. SME-vastuiden käsittely ja soveltamisala on säilytetty ennallaan ja SME-kerrointa voidaan jatkossakin soveltaa asunto-osakeyhtiöihin. Riittävä omistuspohjan laajuus huomioidaan jo nykyisin vakiintuneesti riskipainoissa, mikä lieventää siihen liittyvää huolta liian suotuisasta riskipainokäsittelystä.

Valtioneuvosto suhtautuu kannassaan myönteisesti esitettyihin poikkeuksiin, joilla matalariskisiin yritysluottoihin ja asuntoluottoihin voidaan soveltaa väliaikaisesti matalampia riskipainoja. Ovatko siirtymäsäännökset tarkoitettu koskemaan vain sisäisiä riskimalleja käyttäviä pankkeja ja niiden kokonaisriskipainolattiaa vai myös standardimallia käyttäviä pankkeja? Asia on hankalasti ymmärrettävissä ja tulkinta on varmistettava kilpailuneutraliteetin vuoksi, ettei Suomessa oteta epähuomiossa käyttöön komission ehdotuksesta poikkeavaa linjaa.

Operatiivisen riskin pääomavaateen osalta emme yhdy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan käsittelyn tulisi olla tiukempi kuin komission ehdotuksessa. Suomalaisten luottolaitosten riskiasema on eurooppalaisessa vertailussa käsittääksemme maltillinen tälläkin riskialueella. Jos tappiodatakomponentti otetaan käyttöön, vaikkakin vain suurille luottolaitoksille, on vaarana, että se ajan myötä muuttuu pakottavaksi käytännöksi myös pienille luottolaitoksille, mikä olisi niille suhteellisesti erittäin suuri hallinnollinen rasite ja kustannus. BIC-komponentin käyttäminen huomioi asianmukaisesti luottolaitoksen koon ja merkittävyyden.

Pidämme tervetulleena ESG-riskien sisällyttämistä pankkien riskienhallintaan. Kannatamme valtioneuvoston selvityksen linjausta, että ESG-riskien tulisi heijastaa ennen kaikkea taloudellisia riskejä, ja että tehokkainta olisi sisällyttää ne osaksi olemassa olevaa, vakiintunutta riskikehikkoa.

Helsingissä, 7.12.2021

SUOMEN HYPOTEEKKIYHDISTYS

Anna-Liina Harju
Regulatory Manager

Suomen Hypoteekkiyhdistys
Y-TUNNUS 0116931-8

Suomen AsuntoHypoPankki Oy
Y-TUNNUS 0362481-2

PUHELIN (09) 228 361

FAKSI (09) 647 443

KÄYNTIOSOITE Yrjönkatu 9 a 00120 HELSINKI

KOTIPAIKKA Helsinki